

4. 8. 2014

ID: 94918

Odstoupení od smlouvy, insolvence

Účelem ustanovení § 253 insolvenčního zákona je umožnit insolvenčnímu správci, aby se (při respektování zmíněným ustanovením určených podmínek) rozhodl, zda smlouvu (o vzájemném plnění) splní nebo zda od ní odstoupí; současně toto ustanovení upravuje předpoklady vzniku fikce odstoupení od takové smlouvy. Přitom je zjevné, že při takové úvaze by měl insolvenční správce respektovat především povinnosti, které pro něj plynou z ustanovení § 36 odst. 1 a § 230 odst. 1 insolvenčního zákona.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Cdo 2947/2012, ze dne 29.5.2014)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně České pojišťovny a. s., se sídlem v P., proti žalovanému Mgr. Ing. Miroslavu Kořenářovi, se sídlem v Č.B., jako insolvenčnímu správci dlužníka K.IMOS com. - CZ, s. r. o., zastoupenému Mgr. M.K., advokátem, se sídlem v R., o zaplacení částky 130.402,- Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Českých Budějovicích, pod sp. zn. 17 C 352/2011, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 22. května 2012, č. j. 19 Co 962/2012-88, tak, že rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 22. května 2012, č. j. 19 Co 962/2012-88, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Krajský soud v Českých Budějovicích rozsudkem ze dne 22. května 2012, č. j. 19 Co 962/2012-88, k odvolání žalobkyně potvrdil rozsudek ze dne 26. ledna 2012, č. j. 17 C 352/2011-54, jímž Okresní soud v Českých Budějovicích zamítl žalobu, kterou se žalobkyně po žalovaném domáhala zaplacení částky 130.402,- Kč (z titulu dlužného pojistného za období od 18. ledna 2011 do 8. května 2011) s 7,75% úrokem z prodlení od 19. ledna 2011 do zaplacení.

Odvolací soud - ve shodě se soudem prvního stupně - vyšel z toho, že:

- 1) Žalobkyně a dlužník uzavřeli dne 17. ledna 2008 pojistnou smlouvu č. 43877182-15 o pojištění majetku podnikatelů (dále jen „pojistná smlouva“), podle níž sjednali pojištění staveb „pro případ živelních a dalších sjednaných pojistných nebezpečí, živelní pojištění movitých věcí jakožto pojištění podnikatelských rizik, pojištění movitých věcí pro případ krádeže a loupeže jakožto pojištění podnikatelských rizik, kdy celková výše ročního pojistného byla sjednána na částku 130.402,- Kč“. Pojištění bylo sjednáno s „automatickou prolongací s datem obnovy 18. ledna každého kalendářního roku“, přičemž k témuž datu byla sjednána rovněž splatnost jednorázového (ročního) pojistného.
- 2) Usnesením Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 8. října 2010, č. j. KSCB 28 INS 11634/2010-A-4, bylo zahájeno insolvenční řízení ve věci dlužníka, přičemž usnesením téhož soudu ze dne 19. října 2010, č. j. KSCB 28 INS 11634/2010-A-14, byl zjištěn úpadek dlužníka a na jeho majetek byl prohlášen konkurs.

Na tomto základě odvolací soud s poukazem na ustanovení § 253 odst. 1 a 2 zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona) a na ustanovení § 2 zákona č. [37/2004](#) Sb., o pojistné smlouvě, uzavřel, že pojistná smlouva je z pohledu insolvenčního zákona smlouvou o vzájemném plnění. I když v době prohlášení konkursu neexistoval nedoplatek na pojistném za období od 18. ledna 2010 do 17. ledna 2011, nutno v daném případě vzít v úvahu automatickou prolongaci smlouvy k 18. lednu každého roku. V době prohlášení konkursu na majetek dlužníka tedy nebyla

smlouva pro další období (od 18. ledna 2011) naplněna a nevyjádřil-li se „správce konkursní podstaty“ (správně „insolvenční správce“) do patnácti dnů od prohlášení konkursu tak, že smlouvu splní, smlouva uplynutím patnácti dnů od prohlášení konkursu zanikla.

Žalobkyně se proto nemůže domáhat (zaplacení) pojistného za další kalendářní rok.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání, odkazujíc co do jeho přípustnosti na ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), namítajíc existenci dovolacího důvodu podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., tj. že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

Dovolatelka nesouhlasí s právním posouzením věci odvolacím soudem, zdůrazňujíc, že v případě pojistné smlouvy „nemohlo dojít k aplikaci ustanovení § 253 odst. 2 insolvenčního zákona“, když pojistné za pojistné období od 18. ledna 2010 do 17. ledna 2011 dlužník uhradil a ke dni prohlášení konkursu tak nebyla splněna podmínka, že smlouva o vzájemném plnění nebyla zcela splněna žádnou ze smluvních stran. „Nemohlo tak ani dojít ke konstrukci nevyvratitelné právní domněnky odstoupení žalovaného od pojistné smlouvy“. Možnost žalovaného pojistnou smlouvu vypovědět (§ 22 odst. 1 zákona o pojistné smlouvě) tím nebyla dotčena.

Proto dovolatelka požaduje, aby Nejvyšší soud rozhodnutí odvolacího soudu zrušil a věc tomuto soudu vrátil k dalšímu řízení.

Rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (do 31. prosince 2012) se podává z bodu 7., článku II., zákona č. [404/2012](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Dovolání žalobkyně shledává Nejvyšší soud přípustným podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., a to v řešení právní otázky dovoláním otevřené, týkající se výkladu ustanovení § 253 insolvenčního zákona, dovolacím soudem dosud nezodpovězené.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle ustanovení § 253 insolvenčního zákona (ve znění účinném do 31. prosince 2013), nebyla-li smlouva o vzájemném plnění včetně smlouvy o smlouvě budoucí v době prohlášení konkursu ještě zcela splněna ani dlužníkem ani druhým účastníkem smlouvy, insolvenční správce může smlouvu splnit místo dlužníka a žádat splnění od druhého účastníka smlouvy nebo může od smlouvy odstoupit (odstavec 1). Jestliže se insolvenční správce do 15 dnů od prohlášení konkursu nevyjádří tak, že smlouvu splní, platí, že od smlouvy odstupuje; do té doby nemůže druhá strana od smlouvy odstoupit, není-li v ní ujednáno jinak (odstavec 2).

Nejvyšší soud – jsa vázán uplatněnými dovolacími důvody (včetně jejich obsahového vymezení) – v první řadě předesílá, že vychází z dovoláním nezpochybněného závěru odvolacího soudu, podle něhož pojistná smlouva nezankla (v důsledku nezaplacení pojistného na další pojistné období počínající od 18. ledna 2011) dříve než 8. května 2011.

Účelem ustanovení § 253 insolvenčního zákona je umožnit insolvenčnímu správci, aby se (při respektování zmíněným ustanovením určených podmínek) rozhodl, zda smlouvu (o vzájemném plnění) splní nebo zda od ní odstoupí; současně toto ustanovení upravuje předpoklady vzniku fikce odstoupení od takové smlouvy. Přitom je zjevné, že při takové úvaze by měl insolvenční správce respektovat především povinnosti, které pro něj plynou z ustanovení § 36 odst. 1 a § 230 odst. 1 insolvenčního zákona.

V situaci, kdy o tom, že pojistná smlouva je smlouvou o vzájemném plnění, pochybnosti nejsou, Nejvyšší soud dále zdůrazňuje, že v poměrech dané věci evidentně nejde o případ, kdy k datu prohlášení konkursu nebyla pojistná smlouva splněna dlužníkem ani druhým účastníkem smlouvy (žalobkyní). Jakkoli to soudy nižších stupňů v důvodech svých rozhodnutí výslovně nezmínily, evidentně vyšly z toho, že pojistná smlouva byla (za pojistné období předcházející datu 18. ledna 2011) alespoň jednou smluvní stranou splněna (potud srov. i stanovisko žalobkyně u jednání dne 26. ledna 2012, podle něhož „pojistné za období do 18. ledna 2011 bylo zapláceno“).

Platí-li za daného stavu, že pojistná smlouva byla uzavřena na dobu určitou (na jeden rok) s „automatickou prolongací“ (tj. s „obnovením“ na další rok), přičemž k „prolongaci“ (k obnovení) pojistné smlouvy mělo dojít až k 18. lednu 2011 (tj. po prohlášení konkursu na majetek dlužníka), je z hlediska možné aplikace ustanovení § 253 insolvenčního zákona rozhodující, zda k datu prohlášení konkursu na majetek dlužníka již nastaly „účinky“ sjednané „prolongace“ pojistné smlouvy (v podobě vzniku vzájemných práv a povinností stran pojistné smlouvy i na další rok) [a z tohoto pohledu šlo o smlouvu, která k datu prohlášení konkursu ještě nebyla zcela splněna dlužníkem ani druhým účastníkem smlouvy] nebo zda smluvní strany mohly k datu prohlášení konkursu „prolongaci“ pojistné smlouvy (a s ní spojené důsledky - vznik vzájemných práv a povinností smluvních stran na další rok) odvrátit.

K posledně zmíněné možnosti srov. ustanovení § 19 odst. 2 zákona o pojistné smlouvě, podle něhož u soukromého pojištění sjednaného na dobu určitou lze v pojistné smlouvě dohodnout, že uplynutím doby, na kterou bylo soukromé pojištění sjednáno, soukromé pojištění nezaniká, pokud pojistitel nebo pojistník nejméně 6 týdnů před uplynutím pojistné doby nesdělí druhé straně, že na dalším trvání soukromého pojištění nemá zájem. Pokud soukromé pojištění nezanikne, prodlužuje se za stejných podmínek o stejnou dobu, na kterou bylo sjednáno, nebylo-li v pojistné smlouvě dohodnuto jinak.

Jelikož odvolací soud důvodnost žalobou uplatněného nároku z výše uvedených hledisek nezkoumal, zůstalo jeho právní posouzení věci neúplné a tudíž i nesprávné; Nejvyšší soud proto rozhodnutí odvolacího soudu zrušil a věc tomuto soudu vrátil k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2 část věty za středníkem a odst. 3 věta první o. s. ř.).

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Restituce](#)
- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)
- [Exekuce](#)
- [Důkazní břemeno](#)
- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)
- [Katastr nemovitostí](#)